

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

Сментина Н.В.
“ ____ ” травня 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою
Економіка та планування бізнесу
(назва освітньої програми)

на тему:
**«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ З НАДАННЯ ПОСЛУГ
НА ОСНОВІ ВЕНДИНГУ»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Статі Катерина Віталіївна _____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, професор

Балджи Марина Дмитрівна _____
/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ В СФЕРІ ВЕНДИНГУ	6
1.1. Загальна характеристика бізнес-ідеї щодо розвитку вендингу	6
1.2. Нормативно-правові засади з відкриття бізнесу	11
1.3. Організаційно-правова форма новостворюваного бізнесу та системи оподаткування	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ВЕНДИНГОВИХ АВТОМАТІВ	23
2.1. Аналіз ринку послуг в Україні.....	23
2.2. Оцінка внутрішніх конкурентних переваг вендингових автоматів	30
2.3. Формування витрат на започаткування та функціонування бізнесу.....	34
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ З НАДАННЯ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ ВЕНДИНГУ	45
3.1. Прогнозування прибутку від реалізації проекту	45
3.2. Розрахунок показників ефективності вендингових автоматів.....	48
3.3. Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх мінімізації.....	53
ВИСНОВКИ	58
Список використаних джерел.....	61
Додатки.....	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку економічних відносин характеризується зміною загальної системи уявлень бізнесу, головними елементами якої стають інновації. Останні спрямовані на оптимізацію виробничих і комерційних процесів.

Підприємства активно впроваджують у свою роботу інноваційні форми торгівлі, що сприяє, по-перше, оптимізації якості обслуговування споживачів, а по-друге – економії витрат підприємства.

Споживчий ринок України, у зв'язку із входженням у глобальний економічний простір, насичений товарами й послугами. Одним з перспективних напрямків розвитку споживчого ринку в Україні є інноваційний формат торгівлі – вендинг, який доступний і вже використовується в різних сферах, у тому числі у сфері споживчих та банківських послуг. Інтерес до вендингової торгівлі визначений високим ступенем окупності бізнесу й порівняно малим ризиком, тому що реалізовані в торговельних автоматах продукти попиту незначно піддані мінливій кон'юктурі ринку.

Виходячи з того, що вендинг стає все більш популярним, актуальним стає вивчення сутності цієї технології продажів, а також дослідження тенденцій і перспектив розвитку вендингу в Україні та відкриття власної справи.

Мета роботи: теоретичні та методологічні аспекти створення проєкту з надання послуг на основі вендингу і пропозиції щодо його впровадження.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких **завдань:**

- розглянути ідею щодо започаткування власної справи;
- проаналізувати нормативно-правове поле та умови здійснення підприємницької діяльності в Україні в сфері вендингу;

- обґрунтувати вибір організаційно-правової форми новостворюваного бізнесу та системи оподаткування;
- дослідити кон'юнктуру ринку послуг у сфері вендингу в Україні та в інших країнах;
- визначити конкурентні переваги вендингових автоматів;
- обґрунтувати формування витрат на започаткування та функціонування бізнесу;
- розробити прогноз прибутку від надання послуг на основі вендингу;
- оцінити економічну ефективність проекту;
- запропонувати заходи щодо мінімізації ризиків і узагальнити аналіз проекту.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення проекту з надання послуг на основі вендингу.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методологічних аспектів дослідження особливостей функціонування вендингу в Україні.

Для розв'язання поставлених завдань були використані такі **методи дослідження**: аналіз літератури з теми дослідження; зіставлення, узагальнення і синтезування здобутої інформації; методи економіко-статистичного аналізу, а саме: табличний – для наглядного узагальнення інформації, графічний – для відображення динаміки вендингового ринку; методи маркетингового аналізу: SWOT-аналіз. Також використані такі програмні продукти: програма Project Expert – для розрахунку показників економічної ефективності проекту, знаходження точки беззбитковості, для проведення аналізу чутливості та для аналізу руху коштів Cash-Flow.

Інформаційною базою написання даної роботи послуговували законодавчі та нормативні акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали державних органів, Держкомстат України, огляди та статті в спеціальних виданнях, довідкова література, а також результати власних досліджень та електронні ресурси.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра подано до друку статтю: «Вендинг як сучасна послуга торгівлі: стан та перспективи розвитку в Україні» в «Науковому збірнику ФЕУП ОНЕУ».

ВИСНОВКИ

У роботі досліджується теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у сфері вендингу. Зроблено наступні висновки:

1. Обґрунтовано ідею щодо започаткування власної справи з надання послуг за допомогою вендигових автоматів; показано основні види торговельних автоматів; простежено динаміку розвитку вендингу в Україні та регіональну структуру українського вендингового ринку; обґрунтовано структуру запровадження вендингу, в залежності від місця розташування.

2. Проаналізовано нормативно-правове поле та умови здійснення підприємницької діяльності в Україні в сфері вендингу, а саме: за КВЕДом обрана сфера торгівлі, яка визначається кодом 47.99 «Інші види роздрібно́ї торгівлі поза магазинами». Обґрунтовано вибір організаційно-правової форми новостворюваного бізнесу, в якості якої обрано «фізичну особу-підприємець» (ФОП) на третій групі спрощеної системи оподаткування, а саме сплата 5% єдиного податку без сплати ПДВ та визначено її переваги для даного виду бізнесу.

3. Обрано місце розташування новостворюваного бізнесу з орієнтацією на потенційного споживача, яким виступає молодь (студенти, школярі та ін.).

Торгові автомати будуть розташовані у різних корпусах навчальних закладів та в торгових центрах міста Одеси, в кількості 10 шт., які будуть готувати хот-доги з екологічної продукції.

4. Проаналізовано можливість започаткування проекту з надання послуг на основі вендингу у місті Одесі. Досліджено кон'юнктуру ринку послуг у сфері вендингу в Україні та в інших країнах. Доведено, що ринок вендингової торгівлі в Україні перебуває на початковому етапі розвитку, що зумовлює подальші перспективи цього виду діяльності при ефективній організації процесів торгівлі, особливо у великих містах.

5. На основі аналізу асортиментної структури українського вендингового бізнесу та обробки статистичних даних визначено найголовнішого конкурента у кавовому сегменті – компанію Nestle та виявлені конкурентні переваги вендингових автоматів з реалізації екологічних продуктів. Проведено SWOT-аналіз бізнесу з вендингу, де окреслені переваги і недоліки даного бізнесу, а також можливості та загрози, які можуть виникнути.

6. Обґрунтовано формування витрат на започаткування та функціонування бізнесу. Загальна сума інвестицій для створення проекту склала 2 296 826 грн. Для фінансування використовуються кредитні кошти у розмірі 2 000 000 грн. та власні – 296 826 грн. Вирішено використати послуги Райффайзен Банку Аваль, який надає кошти у кредит на 2 роки під 24% річних, заставою слугуватимуть самі вендингові апарати. Останні займають найбільшу питому вагу – 94,91%.

7. Проведено прогнозування прибутку від реалізації проекту за встановлення 10 комбінованих вендингових автоматів для виготовлення хот-догів американського виробника «LHD VENDING SYSTEMS» під назвою «Деловая колбаса», які мають електронні датчики контролю для нагляду за автоматом по Інтернету в режимі реального часу. За допомогою Project Expert розраховано дані щодо витрат на створення проекту, його функціонування та очікуваного доходу: перші шість місяців спостерігається збиток у розмірі 847586 грн., що пояснюється стартовими витратами на закупівлю обладнання; у другому році з'являється прибуток, який складає 3108512,1 грн., але ще потрібно виплачувати кредит; на третій і четвертий роки чистий прибуток планується отримати, відповідно, у сумі 4 527 300,05 і 4 935 918,80 грн. Розрахунки грошового потоку від реалізації хот-догів свідчать про достатній запас фінансової стійкості для забезпечення беззбиткової діяльності.

8. Розрахунок показників ефективності вендингових автоматів свідчить про позитивні можливості запровадження даного бізнесу і проект може бути

у подальшому приведений у дію: чистий приведений дохід – 12 050 029 грн.; індекс прибутковості – 6,08; період окупності – 10 місяців. Таким чином, можна зробити висновок щодо результатів впровадження проекту вендингу за результатами проведених розрахунків протягом 2 років: чиста приведена вартість проекту задовольняє умову $NPV > 0$, отже проект є ефективним; індекс дохідності відповідає умові $PI > 1$ та показує рентабельність даного проекту.

9. Найбільш імовірними ризиками при впровадженні проекту вендингових автоматів визначені: новизна технологій – 17% всіх ризиків; зростання цін на матеріали – 14 %; валютний ризик – 14%; непередбачені витрати – 12%; нестабільність попиту – 12%. Щодо небезпек, які можуть виникнути, найбільш загрозливими є викрадення платіжних терміналів. Із заходів щодо мінімізації ризиків запропоновано використання страхування. Застрахуватися можна двома способами: придбати посилені автомати, конструкцію яких розроблено з урахуванням небезпеки злому і їх набагато складніше зламати, видимі ушкодження їм теж нанести проблематично; постійно тримати вендинг-автомати під контролем. Зробити це можна за допомогою інноваційного GPRS-устаткування або застрахувати своє майно, укласти договір із фіксованою сумою на певний період часу. За допомогою методу Монте-Карло визначено, що стійкість проекту дорівнює 100%, тобто при врахуванні можливих ризиків даний проект являється стійким.

Роздрібна торгівля в Україні – це сфера, що активно розвивається, а з року в рік оборот роздрібної торгівлі впевнено збільшується у порівнянні з попередніми роками.

Узагальнивши вище зазначене, можна сказати, що проект є рентабельним, доцільним і економічно обґрунтованим до впровадження.

Список використаних джерел

1. Словарь Linguee: веб-сайт. URL: <https://www.linguee.com> (дата звернення: 01.03.2020).
2. Різновид вендингових машин в Японії: веб-сайт. URL: <http://provending.com.ua/> (дата звернення: 01.03.2020).
3. Огляд ринку, вендінг, вільна каса: веб-сайт. URL: <https://msb.aval.ua/news/> (дата звернення: 01.03.2020).
4. Асоціації вендингового бізнесу: веб-сайт. URL: <http://vending-ukraine.com.ua/> (дата звернення: 01.03.2020).
5. Реєстрація фізичної особи-підприємця (ФОП). Звіт. інфо : веб-сайт. URL: <https://zvinfo.com/>
6. Іванова М. А. Торгівля через автомати: міфи та реальність / М. А. Іванова. // ЕКО. – 2016. – №2. – С. 12–17.
7. Різновиди вендингових автоматів: веб-сайт. URL: <https://ecoohotnadzor31.ru> (дата звернення: 02.03.2020).
8. Kochevyyh, O. Torgovi avtomati jak startap. URL: <http://www.prostobiz.ua>. [in Ukrainian]
9. Mendela, I. Novitni tendentsii rozvytku hotelnoho vendinhu v Ukraini. Karpatskyi kraj, 1(3), 102–105. [in Ukrainian]
10. Класифікація видів економічної діяльності КВЕД-2010: веб-сайт. URL: <http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010.html> (дата звернення: 02.03.2020).
11. Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червня 2006 р. № 833. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/> (дата звернення: 02.04.2020).
12. Граковський Ю. Організаційно-правові питання торговельної діяльності: оптова та роздрібна торгівля // Вісник податкової служби України. – 2012 – № 9–10. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/749> (дата звернення: 02.04.2020).

13. Національний стандарт України. Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять ДСТУ 4303:2004. URL: <http://www.profiwins.com.ua> (дата звернення: 02.04.2020).
14. Чернелевський Л.М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі: підручник: Київ., 2003. – 312 с.
15. Словарь современной экономической теории Макмиллана. – М.: ИНФРАМ, 2003. – 608 с.
16. Гилберт Д. Управление розничным маркетингом. / Д. Гилберт. — М.: ИНФРА'М, 2005. — 571 с.
17. Системи оподаткування: переваги та недоліки: веб-сайт. URL: <http://ibuhgalter.net> (дата звернення: 02.04.2020).
18. Правила роботи дрібнороздрібної торговельної мережі від 08.07.1996 № 369. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 02.04.2020).
19. Про затвердження Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень стосовно торгової мережі та мережі ресторанного господарства: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 02.04.2020).
20. Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 № 244: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2020).
21. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2020).
22. Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій: Наказ ДФС України від 04.01.2019 № 8. URL: <http://sfs.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2020).

23. Микитенко Л. Вендинг: питання теорії та практики: монографія/ Л. Микитенко. – К., 2019. – с. 93
24. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15/page> (дата звернення: 10.04.2020).
25. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI, чинний, поточна редакція від 01.01.2019, підстава – 2628-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.04.2020).
26. Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки (СКОФ) (чинний з 01.01.2015 р.). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/op_skof_2016.htm (дата звернення: 10.04.2020).
27. Офіційний сайт Всесвітньої Вендингової Асоціації. URL: <http://www.gnva>. (дата звернення: 10.04.2020).
28. Горбаченко С.А., Карпов В.А. Аналіз підприємницьких проєктів : навчальний посібник. Одеса : Ротапринт, 2013. 241 с.
29. Продажі без продавців: торгівельні автомати все частіше замінюють людину. Веб-сайт. URL: rau.ua/ru/ekonomika/sam-sebe-prodavets-vending/ (дата звернення: 10.04.2020).
30. Грабар І.Г., Титаренко В.Є. Система технологій і основи бізнес-планування: навч. посіб. Житомир, 2002. – 128 с.
31. Горбаль Н. І., Келлер З.Ю., Найчук-Хрущ М.Б. Вендинговий стартап на українському ринку : науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна, вип. 27, № 2 – 2017. – С. 53–57.
32. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України №369 «Про затвердження правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>. (дата звернення: 14.04.2020).
33. Постанова Кабінету міністрів України №833 «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного

обслуговування на ринку споживчих товарів» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
(дата звернення: 14.04.2020).

34. Васюта В.Б. Розвиток малого підприємництва в Україні у 2004 р. Економіка і регіон . – 2005. – №4(7). – С. 93–96.

35. Побоченко Л.М., Артемоненко В.В. Зарубіжний досвід розвитку вендингового бізнесу : науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: Економіка, право, політологія, туризм: зб. наук. праць. – К.: Вид-во «НАУ-друк», 2014. – Вип. 1. – С.82-90.

36. Свистун Т.В., Шкуро А.А. Вендінг як сучасний механізм організації торгівлі. 2018. С. 50–57.

37. Горбаченко С.А., Карпов В.А. Аналіз підприємницьких проєктів: навчальний посібник. ОНЕУ ротапринт, 2013. – 241с.

38. Майорова Т., Маркітан О., Стукало О. Перспективи розвитку вендингу в Україні : науковий вісник ОНЕУ. – 2015. – № 1 (221). – 216 с.

39. Мазаракі А. А. Торговельне підприємство: стратегія, політика, конкурентоспроможність. Київ, 2012. – 384 с.

40. Торгові автомати: веб-сайт. URL: <http://progroshi.blogspot.com> (дата звернення: 05.05.2020).

41. Побоченко Л.М., Артемоненко В. В. Зарубіжний досвід розвитку вендингового бізнесу : науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: Економіка, право, політологія, туризм: зб. наук. праць. – Київ, 2014. – Вип. 1. – С.82–90.

42. Чигарин Т. Г. Энциклопедия вендинг-бизнеса 2005-2008 // Журнал о вендинг-бизнесе. 2008.

43. Андреева Т. Є., Петровська Т.Е., Титар Т.С. Проектний менеджмент як засіб досягнення мети підприємства : вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 364–370.

44. Чигарин Т.Г. Вендинг-бізнес. Механічні торговельні автомати. Орел, 2005.

45. Хот-дог автомат: легкий вхід у вендинговий бізнес: веб-сайт. URL: <https://moneymakerfactory.ru> (дата звернення: 06.05.2020).
46. Воробець С. Й., Кічор В.П., Симак А.В. Створення автоматизованих інформаційних систем на засадах процесного підходу : збірник наукових праць; відп. ред. О. Є. Кузьмін. – Львів, 2012. – С. 408–413.
47. Васюта В.Б. Розвиток малого підприємництва в Україні у 2004 р. // Економіка і регіон . – 2005. – №4(7). – С. 93–96.
48. Оцінка ефективності проектів: веб-сайт. URL: <https://buklib.net> (дата звернення: 07.05.2020).
49. Екологічний вендинг : веб-сайт. URL: http://Ekologichnij_vending.pdf (дата звернення: 10.05.2020).
50. Горбаченко С.А., Карпов В. А. Планування та аналіз підприємницьких проектів: навчальний посібник. Одеса: Атлант, 2014. 243 с.
51. Індекс прибутковості: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 12.05.2020).
52. Метод визначення терміну окупності інвестицій : веб-сайт. URL: <http://www.dlab.irtc.org.ua> (дата звернення: 12.05.2020).
53. Матвієць М. В. Організаційно-економічний механізм регулювання та запобігання банкрутству суб'єктів господарювання. – 2016. – № 3. – С. 109–113.
54. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, 2013. 670 с.
55. Доброва Н. В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М.О., 2018. 305 с.
56. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посібник / за заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. – Київ, 2019. 320 с.